

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către partea vătămată Ion Gavriiliuc, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2019, în cauza penală, în privința inculpatului

***Petrache Tudor XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.***

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 10.01.2019 până la 27.03.2019;

Instanța de apel de la 11.04.2019 până la 19.06.2019;

Instanța de recurs de la 19.12.2019 până la 18.03.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 27 martie 2019, Tudor Petrachi a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, și în baza acestei legi, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 225 unități convenționale, ceea ce constituie 4 500 lei.

În conformitate cu art. 64 alin. (3¹) Cod penal, s-a explicat inculpatului că este în drept să achite jumătate din amenda stabilită, dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare din momentul în care hotărârea devine executorie.

Tot prin sentința dată, a fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de către Ion Gavriiliuc privind repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică și s-a dispus încasarea de la Tudor Petrachi, în beneficiul lui Ion Gavriiliuc a sumei de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 6 000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

În rest, cerința referitor la încasarea prejudiciului moral în partea sumei de 70 000 lei, a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Tudor Petrachi la 27 octombrie 2013, aproximativ la ora 20:00, împreună cu alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă, au pătruns ilegal în ograda domiciliului cet. Ion Gavriiliuc, amplasată în XXXXX, fără consimțământul acestuia, refuzând să părăsească domiciliu la cerințele proprietarului și aflându-se în ogradă, au inițiat un conflict cu acesta în timpul căruia Tudor Petrachi și altă persoană, au aplicat lui Ion Gavriiliuc multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i vătămări corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată, sub formă de hemoragie sclerală a ochiului stâng, contuzia globului ocular stâng, edem al țesuturilor moi ale nasului, echimoză și excoriație pe față.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Tudor Petrachi a comis infracțiunea prevăzută de art. 179 alin. (1) Cod penal, individualizată prin „*violarea de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia*”.

3. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, partea vătămată Ion Gavriiliuc a declarat apel împotriva sentinței nominalizate, prin care a solicitat casarea acesteia, în partea stabilirii pedepsei și în partea încasării prejudiciului moral, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată și a încasa de la Tudor Petrachi în favoarea părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 80 000 lei și să-i fie stabilită o pedeapsă privativă de libertate, echitabilă în raport cu faptele sale comise cu vinovăție directă conform prevederilor art. 179 alin. (2) Cod penal și art. 155 Cod penal.

În motivarea cererii de apel, partea vătămată a indicat că, nu este de acord cu încadrarea faptelor comise de persoanele culpabile conform art. 179 alin. (1) Cod penal. La urmărire penală, a depus cerere acuzatorului, apoi plângere în ordinea prevederilor art. 313 Cod procedură penală, prin care a solicitat ca faptele comise de inculpați să fie încadrate conform prevederilor art. 179 alin. (2) Cod penal, or, dânsul a fost bătut în curtea casei sale de 3 persoane, iar în rezultat i-au fost cauzate leziuni corporale și mari suferințe psihice. La fel, faptele comise inculpați urmau a fi încadrate în concurs de infracțiuni conform prevederilor art. 155 Cod penal, deoarece ultimul a venit la el acasă cu intenția să-l omoare.

De asemenea, apelantul a indicat că, în partea ce privește încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, consideră că instanța de fond nemotivat a respins parțial cererea de încasare a prejudiciului moral și a încasat doar suma de 10 000 lei ca recompensă pentru suferințele psihice și fizice cauzate lui prin infracțiune. A perceput suma încasată ca prejudiciul moral ca o poziție greșită instanței, or, instanța de fond urma să analizeze toate probele administrate în

respectiva cauză penală în coraport cu suferințele lui, pe care le resimte și până în prezent.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2019, a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de către partea vătămată Ion Gavriiliuc cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei pronunțate, instanța de apel a menționat că, prima instanța a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în comiterea în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, individualizată prin *„violarea de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia”*.

În acest sens, instanța de apel a indicat că în susținerea concluziilor instanței de fond vine declarațiile inculpatului, care recunoaște faptele incriminate prin rechizitoriu, dar și de următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, și anume: declarațiile părții vătămate Ion Gavriiliuc; declarațiile martorilor Nicolae Agati (f.d. 31), Alexei Ceban(f.d. 32); procesul-verbal de consemnare a plângerii verbale din 02.11.2013 (f.d. 4); raportul de expertiză medico-legală nr. 384/D din 07.12.2013 (f.d. 27).

Cu referire la alegațiile părții civile precum că acțiunile inculpatului urmau a fi încadrate de către organul de urmărire penală și instanța de judecată în baza art. 179 alin. (2), art. 155 Cod penal, instanța de apel le-a respins ca fiind neîntemeiate, or, potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală *„Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.”* Procurorul care participă la judecarea cauzei penale în primă instanță și în instanța de apel este în drept să modifice, prin ordonanță, învinuirea adusă inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării ei dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior, aducând la cunoștință inculpatului, apărătorului lui și, după caz, reprezentantului legal al inculpatului noua învinuire.

Prin urmare, instanța de apel a subliniat că, nu poate agrava situația inculpatului, de vreme ce acuzatorul de stat nu a modificat învinuirea dusă inculpatului în conformitate cu prevederile art. 326 Cod de procedură penală.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a subliniat că, având în vedere argumentele apelului declarat în coraport cu circumstanțele constatate, instanța de fond corect a aplicat inculpatului pedeapsa, or, potrivit art. 179 alin. (1) Cod penal în vigoare la data comiterii faptei incriminate inculpatului Tudor Petrachi, prevedea pedeapsa sub formă de amendă în mărime de până la 300 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani. În conformitate cu prevederile art. 76 Cod penal, în calitate de circumstanță atenuantă, în privința lui Tudor Petrachi, instanța de judecată a stabilit căința sinceră și lipsa antecedentelor penale, circumstanțe agravante instanța de apel nu a identificat.

În această ordine de idei, instanța de apel a concluzionat că, instanța de judecată la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Tudor Petrachi, a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunii ușoare prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de personalitatea inculpatului, care nu are antecedente penale, nu se află la evidența medicului psihiatru sau narcolog, se caracterizează pozitiv și se căiește sincer de cele comise.

Astfel, instanța de apel a conchis că corect prima instanță efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel de înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, a conchis că, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în mărime 225 unități convenționale, echivalentul a 4 500 lei pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, ținând cont concomitent și de prevederile art. 364¹ Cod de procedura penală.

De asemenea, instanța de apel a ajuns la concluzia că, în prezenta cauză penală inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 179 alin. (1) Cod penal, la 27.10.2013, prin urmare, legea penală nouă prevede o pedeapsă mai aspră pentru fapta comisă de inculpat până la modificările operate în legislație, astfel, în temeiul art. 10 Cod penal, în privința inculpatului instanța de fond, justificat a aplicat legea veche, care prevedea sancțiunea pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, pedeapsa sub formă de amendă de până la 300 unități convenționale, cu calcularea unei unități convenționale în mărime de 20 lei.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiate alegațiile părții civile, care a solicitat aplicarea unei pedepse mai aspre în privința inculpatului, or, s-a stabilit cu certitudine lipsa circumstanțelor agravante în acțiunile lui Tudor Petrachi, acesta a

recunoscut vina incriminată, cauza fiind examinată în procedură simplificată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, nu are antecedente penale, fapt ce denotă că inculpatul se căiește sincer de fapta comisă.

De asemenea, instanța de apel ținând cont de circumstanțele cauzei și de solicitările părții civile cu privire la acțiunea civilă, instanța de apel a conchis că acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ion Gavriiuc, este întemeiată parțial, instanța de judecată justificat a admis acțiunea în parte, ținând cont de faptul că prin infracțiunea săvârșită, inculpatul i-a cauzat părții vătămate, un prejudiciul moral, manifestat prin suferințele psihice și fizice, fapt ce denotă la caz, echitabil, corect dar și proporțional pentru a recupera aceste daune morale și a recompensa durerile fizice și psihice, prin dispunere de a fi încasat de la inculpat în folosul lui Ion Gavriiuc, a sumei de 10 000 lei, or, suma de 80 000 lei solicitată de partea vătămată, este una exagerată, în situația în care instanța de judecată urmează să țină cont de gravitatea cauzării suferințelor psihice și fizice a părții vătămate, totodată și faptul că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, urmează a se ține cont, atât de gravitatea suferințelor pricinuite, cât și de starea materială a inculpatului.

Cu privire la prejudiciul material solicitat de partea vătămată, privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a reținut că, bonul de plată seria PL nr.429142 din 21.01.2019, din care se atestă că partea vătămată a achitat CA „Grigoraș Constantin” suma de 6 000 lei pentru acordarea asistenței juridice în cauza penală de învinuire a lui Ion Gavriiuc, instanța de fond justificat a admis solicitarea dată.

5. La 09 decembrie 2019, declară recurs ordinar partea vătămată Ion Gavriiuc indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită repunerea în termen, casarea deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.

În motivarea celor solicitate, susține că a făcut cunoștință cu decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2019 abia la 19 noiembrie 2019, în urma solicitării scrise a acestui. În aceste circumstanțe, indică că recursul declarat de către dânsul este unul în termen.

De asemenea, partea vătămată în cererea de recurs indică aceleași alegații ca și în cererea de apel, indicând că, acțiunile inculpatului urmau a fi calificate conform art. 179 și 155 Cod penal, să îi fie aplicată o pedeapsă mai aspră, iar acțiunea civilă înaintată de către el urma a fi admisă total.

În concluzie, recurentul subliniază că, instanța de apel nu a dat răspuns tuturor argumentelor invocate, mai mult, aceasta i-a încălcat dreptul la un proces echitabil.

6. Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursului ordinar, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cauzele stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat de către partea vătămată Tudor Petrache, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Potrivit art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul este în drept să declare recurs ordinar în numele său atât în latura penală, cât și în cea civilă.

Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel, potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit art. 230 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Potrivit materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 19 iunie 2019, în prezența avocatului Constantin Grigoraș care reprezenta interesele părții vătămate Ion Gavriiliuc, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 19 iunie 2019, acesta fiind înștiințat despre data pronunțării deciziei motivate (f.d. 192-195).

Mai mult, din materialele dosarului rezultă că, decizia motivată a fost pronunțată la 17 iulie 2019, iar partea vătămată Ion Gavriiliuc și apărătorul acestuia nemotivat nu s-au prezentat în ședință (f.d. 195), decizia a fost publicată pe pagina web a Curții de Apel Chișinău în aceeași zi.

În recipisa anexată la materialele cauzei se confirmă faptul că la 18 iulie 2019 copia decizie motivate a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2019, a fost expediată tuturor părților procesului penal (f.d. 210).

Astfel, partea vătămată Ion Gavriiliuc declară recurs împotriva deciziei instanței de apel la 09 decembrie 2019 (f.d. 219-227), astfel, reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar s-a epuizat la 19 august 2019, inclusiv. Astfel,

termenul de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, nu a fost respectat de către recurent, el fiind declarat peste termenul de 30 zile.

Mai mult, recurentul nu aduce careva argumente întemeiate în justificarea motivelor declarării recursului ordinar peste mai bine de 3 luni.

Totodată, Colegiul penal reține, că termenul de declararea al recursului ordinar este absolut și are un caracter imperativ, iar depășirea lui atrage la decăderea din dreptul de a exercita această cale de atac.

De asemenea, Colegiul penal ține să sublinieze în această situație jurisprudența Curții de la Strasbourg, cauza Vieru v. Republica Moldova, nr. 25763/10 din 18.06.2019, prin care a reiterat că, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului „*res judicata*”, care indică caracterul irevocabil al hotărârilor judecătorești.

Referitor la argumentele recurentului, expuse în pct. 5 din prezenta decizie, instanța de recurs nu se va expune asupra lor, odată ce recursul este declarat peste termenul stabilit de art. 422 Cod de procedură penală.

În astfel de circumstanțe, raportând speța dată la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar, este depășit, prin urmare, recursul ordinar este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către partea vătămată Ion Gavriiliuc, declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2019, în cauză penală în privința lui *Petrache Tudor XXXXX*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **06 mai 2020**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan